

ALMANNAMÁLARÁÐIÐ

1. juli 2015
Mál: 13/00312-45
Viðgjort: HP

Vegleiðing til kunngerð um figgjarligt frípláss

Henda vegleiðing greiðir nærrí frá ásetingunum í kunngerð nr. 88 frá 17. júní 2009 um figgjarligt frípláss, sum seinast broytt við kunngerð nr. 89 frá 29. maí 2015.

Alment

Endamálið við reglunum um figgjarligt frípláss er at tryggja, at öll foreldur skulu hava figgjarligan möguleika fyrir at fáa børn síni ansaði á kommunalum dagstovni ella dagrøkt.

Kunngerðin gevur foreldrum, ið hava eitt inntökugrundarlag (inntöka tillagað talinum av heimabúgvandi børnum undir 18 ár), ið liggur undir ásetta markinum, rætt til fult ella partvist figgjarligt frípláss.

Figgjarligt frípláss kann játtast, um umsøkjari prógvær, at inntökugrundarlagið hjá húski umsøkjarans er lægri enn inntökumarkið fyrir figgjarligum fríplássi.

Landsstýrismaðurin kunngerð á hvørjum ári inntökumarkið, og hvussu nögv figgjarligt frípláss kann játtast tí ávísa inntökugrundarlagnum.

Inntökumark/útrokningarárþædd

Inntökugrundarlagið, sum avgerð um figgjarligt frípláss skal grundast á, er skattskylduga inntókan hjá húski umsøkjarans og skattafrí inntöka umroknað til skattskylduga inntóku sambært viðkomandi upprokningarfaktori í § 3, stk. 4, lækkað við eini upphædd, ið svarar til vanliga barnagjaldið eftir lög um barnagjald til einsmallar upphaldarar v. fl., fyrir hvort heimabúgvandi barn undir 18 ár.

Um foreldrini búgva saman, og barnið býr hjá teimum, er tann skattskylduga inntókan at skilja, sum tann samlaða inntókan hjá báðum foreldrunum.

Búgva foreldrini ikki saman, er tann skattskylduga inntókan at skilja sum inntókan hjá tí av foreldrunum, har barnið er skrásett at búgva. Er viðkomandi foreldur gift ella livir saman við øðrum persóni, er skattskylduga inntókan at skilja sum samlaða skattskylduga inntókan hjá hesum báðum. Eitt möguligt barnagjald telur við sum inntóka.

ALMANNAMÁLARÁÐIÐ

§ 3 í kunngerðini allýsir inntøku og skal skiljast soleiðis:

1. Skattskyldug inntøka sambært skattalógin er at skilja sum øll fult skattskyldug inntøka, herundir inntøka hjá einum løntakara og inntøka hjá einum, sum rekur egið virki. Hjá einum, sum rekur egi virkið, verða vørur v.m., sum eigarin tekur úr virkinum til egna nýtslu ásettar í virði sambært § 26 í skattalógin.
2. Inntøka, ið er heilt ella partvíst skattafrí er at skilja sum eitt nú FAS-inntøka, DIS-inntøka og onnur útlendsk inntøka, sum ikki er fult skattskyldug í Føroyum. Eisini inntøkur hjá fiskimonnum, sum hava serligar skattafrádráttir eru umfataðar.
3. Barnaviðbót í sambandi við pensjón.
4. Barnagjald ásett sambært lóg um rættarstøðu barnanna.
5. Lestrarstuðul er at skilja sum ein hvør stuðul í sambandi við útbúgving, bæði føroyiskur og útlendskur stuðul, óansæð um stuðulin verður útgoldin av einum almennum stuðulsstovni, einum grunni ella fyritøku.
6. Vinningur, ið er skattskyldugur sambært kapitalvinnungsskattalógin, er at skilja sum allur nettovinningur, herundir rentuinntøka, vinningsbýti o.l.
7. Leiguinntøka er at skilja sum ein hvør inntøka, ið stendst av leigu, herundir útleigan av íbúð.

Aðrar almennar veitingar, ið ikki eru inntøkur ella koma í staðin fyri inntøkur, eitt nú serligt barnaískoyti sambært lóg um barnagjald til einsamallar upphaldarar, skulu ikki skiljast sum inntøkur og skulu tískil ikki takast við í inntøkugrundarlagið.

Meginreglan er, at tað er skattskylduga inntøkan seinast farna skattaár (inntøkuár) ásett av likningarmyndugleikunum, ið verður løgd til grund, tá útrokningarupphæddin verður funnin. Figgjarligt frípláss kann tó verða játtað, grundað á eina væntaða útrokningarupphædd, um inntøkan í árinum broytist munandi (vegleiðandi: meira enn 10 %), samanborið við seinasta farna skattaár.

Domi 1: Par við tveimum heimabúgvandi børnum undir 18 ár

Skattskyldug inntøka	kr. 300.000
At draga frá: 2 ferð 12.996 (barnaupphæddin)	kr. 25.992
Útrokningarupphædd	kr. 274.008

Egingjaldið er 30 % av fullum gjaldi¹.

Umrokning av skattafríum inntøkum

Í sambandi við upperð av inntøkugrundarlagnum, skal skattafrí inntøka umroknast, soleiðis at henda kann samanberast við vanliga skattskylduga inntøku. Á henda hátt javnsetast foreldur,

¹ Í döminum eru brúkt töl fyri tiðarskeiðið 1. august 2015 til 31. juli 2016. Hesi eru ásett í rundskrivi dagfest 1. juni 2015.

ALMANNAMÁLARÁÐIÐ

sum hava skattafría inntøku við foreldur, sum hava vanliga skattskylduga inntøku, tá möguleikin fyrir fíggjarligum fríplássi skal troytast.

Dómi um ikki skattskyldugar inntøkur eru DIS-inntøka, barnagjald og. Tað eru tríggir frymlar, ið verða brúktir til umrokning – treytað av skattskyldugu inntøkuni. T.v.s. at fyrst er neyðugt at kanna, hvørja skattskylduga inntøku umsøkjari hevur aftrat skattafríu inntøkuni.

1. Skattskylduga inntøkan er 65.000 kr. ella hægri
2. Skattskylduga inntøkan er millum 30.000 kr. og 65.000 kr
3. Skattskylduga inntøkan er 30.000 kr. ella lægri.

Til nr. 2 og 3 skal fyrst roknast eitt nettoinntøkugrundarlag, sum skal umroknast til brutto (umroknast til skattskyldugt). Til nr. 1 (tá inntøkan er 65.000 kr. ella hægri), er einans talan um umrokning (t.v.s. ikki er neyðugt at rokna eitt nettoinntøkugrundarlag).

Umrokna nettoinntøkugrundarlag til brutto (skal bara brúkast tá umsøkjari hevur skattskylduga inntøku, sum er lægri enn 65.000 kr.)

Er nettoinntøkugrundarlagið 28.750 kr. ella lægri, skal nettoinntøkugrundarlagið faldast við 1,04

Er nettoinntøkugrundarlagið millum 28.750 og 54.900 kr. verður nettoinntøkugrundarlagið faldað við 1,34, og síðani verður 8.500 drigið frá.

Er nettoinntøkugrundarlagið 54.900 kr. ella hægri, verður nettoinntøkugrundarlagið faldað við 1,83, og síðani verður 35.400 drigið frá.

Til nr. 1 - skattskylduga inntøkan er 65.000 kr. ella hægri

Hjá teimum við skattskyldugari inntøku hægri enn 65.000 kr. skal skattafría inntøkan faldast við 1,83. Hetta kann t.d. vera persónar á arbeiðsmarknaðinum, sum móttaka eitt barnagjald, ella tað kann vera fyritíðarpensjónistur, ið fær eina barnaviðbót.

Dómi 2: Stakur við 1 barni

Samlað skattskyldug inntøka	kr. 260.000
Ikki skattskyldug inntøka	kr. 12.996
Ikki skattskyldug inntøka umroknað: $12.996 * 1,83$	kr. 23.783
Umroknað inntøka	kr. 283.783
At draga frá: 1 ferð 12.996 (barnaupphæddin)	kr. 12.996
Útrokningarupphædd	kr. 270.787

Egingjaldið er 26 % av fullum gjaldi

Hjá persónum, ið hava skattskylduga inntøku, sum er lægri enn 65.000 kr., er umrokningarátturin øðrvísi. Her kann t.d. talan vera um lesandi ella persónar við DIS-inntøku.

ALMANNAMÁLARÁÐIÐ

Til nr. 2 – skattskylduga inntøkan er millum 30.000 kr. og 65.000 kr.

Í hesum fórum skal fyrst roknast eitt nettoinntøkugrundarlag, sum hærfir verður umroknað til skattskylduga inntøku eftir einum serligum frymli, sum sæst í boksini á síðuni frammanfyri.

Nettoinntøkugrundarlagið verður um skattskylduga inntøkan er millum 30.000 kr. og 65.000 kr. roknað soleiðis:

$$\text{Samlaða nettoinntøkan} + (\text{skattskylduga inntøkan faldað við 0,75}) + 6.300$$

Dömi

Skattskyldug inntøka er 40.000 kr. og skattafrí inntøka er 70.000 kr.

Nettoinntøkugrundarlagið er: $70.000 + (40.000 \text{ faldað við } 0,75) + 6.300 = 106.300 \text{ kr.}$

Tær 106.300 kr. skulu umroknast til skattskylduga inntøku (sí eisini boks á síðuni frammanfyri). Av tí at upphæddin er hægri enn 54.900 skal hon faldast við 1,83 og 35.400 dragast frá. T.v.s. at útrocningaráupphæddin er:

$106.300 \text{ falda við } 1,83 \text{ frároknað } 35.400 = 159.129 \text{ kr.}$ (evt. eisini lækka við eini upphædd svarandi til vanliga barnagjaldið fyrir hvort heimabúgvandi barni yngri enn 18 ár.

Til nr. 3 – skattskylduga inntøkan er 30.000 kr. ella lægri

Erl skattskylduga inntøkan 30.000 kr. ella lægri, skal eisini fyrst roknast eitt nettoinntøkugrundarlag, sum síðani skal umroknast til brutto sambært boksini á síðuni frammanfyri.

$$\text{Samlaða nettoinntøkan} + (\text{skattskylduga inntøkan faldað við 0,96})$$

Dömi

Skattskyldug inntøka er 10.000 kr. og skattafrí inntøka er 40.000 kr.

Nettoinntøkugrundarlagið er: $40.000 \text{ kr.} + (10.000 \text{ faldað við } 0,96) = 49.600 \text{ kr.}$

Tær 49.600 kr. skulu umroknast til skattskylduga inntøku. Av tí at upphæddin er millum 28.750 og 54.900, skal hon faldast við 1,34 og 8.500 dragast frá. T.v.s. at útrocningaráupphæddin er:

$49.600 \text{ falda við } 1,34 \text{ frároknað } 8.500 = 57.964 \text{ kr.}$ (evt. eisini lækka við eini upphædd svarandi til vanliga barnagjaldið fyrir hvort heimabúgvandi barni yngri enn 18 ár.

Hvussu fær ein fíggjarligt frípláss

Til ber at sökja um fíggjarligt frípláss hjá tí kommunu, har barnið býr. Serligt umsóknarblað fæst við at venda sær til viðkomandi kommunu.

ALMANNAMÁLARÁÐIÐ

Játtanarskeið

Figgjarligt frípláss verður játtað eitt ár í senn – frá 1. august til 31. juli.

Tá børn byrja á dagstovni ella dagrøkt, verður figgjarligt frípláss játtað frá byrjanardegnum, um umsóknin verður latin inn í seinasta lagið ein mánað eftir byrjanardagin. Verður umsóknin latin inn seinni, verður figgjarligt frípláss játtað við virkna frá 1. í mánaðinum, eftir at umsóknin um figgjarligt frípláss er móttikin.

Dömi 1: Barnið byrjar á dagstovni 1. januar.

Umsókn um figgjarligt frípláss verður latin inn 1. november árið frammanundan.

Figgjarligt frípláss verður játtað við virknaði frá 1. januar.

Dömi 2: Barnið byrjar á dagstovni 1. januar.

Umsókn um figgjarligt frípláss verður latin inn 1. februar.

Figgjarligt frípláss verður játtað við virknaði frá 1. januar.

Dömi 3: Barni byrjar á dagstovni 1. januar.

Umsókn um figgjarligt frípláss verður latin inn 2. februar.

Figgjarligt frípláss verður játtað við virknaði frá 1. mars.

Um figgjarligt frípláss hevur verið játtað árið frammanundan, er freistin at lata inn umsókn um framhaldandi figgjarligt frípláss 1. juli. Verður umsóknin latin inn aftan á 1. juli, verður figgjarligt frípláss játtað frá 1. í mánaðinum eftir at umsóknin er móttikin.

Dömi 4: Umsókn um framhaldandi figgjarligt frípláss verður latin inn 15. juni.

Figgjarligt frípláss verður játtað við virknaði frá 1. august.

Dömi 5: Umsókn um framhaldandi figgjarligt frípláss verður latin inn 15. august.

Figgjarligt frípláss verður játtað við virknaði frá 1. september.

Broyting í útrokningarupphæddini/afturvirkandi javnan av foredragjaldinum

Foreldrini hava skyldu til at boða kommununi frá varandi broytingum í inntøkuviðurskiftunum ella øðrum viðurskiftum, sum hava ávirkan á rættin til figgjarligt frípláss. Fráboðanarskyldan er galdandi, bæði tá broytingin hevur við sær skerjing í rætti til figgjarligt frípláss, og tá broytingin hevur við sær, at foreldrini hava rætt til meira figgjarligt frípláss. Kommunan skal upplýsa foreldrini um hesa skyldu. Sí niðanfyri undir “Kommununnar upplýsingarskylda”.

Um varandi broytingar eru, og foreldrini ikki hava givið kommununi fráboðan um broytingarnar, kann kommunan javna foredragjaldið afturvirkandi til tað mundið, tá umstøður foreldranna broyttust. Kommunan kann soleiðis áleggja foredrunum at afturgjalda tað, ið tey hava fingið ov nögv í figgjarligum fríplássi. Eisini kann kommunan javna foredragjaldið, um foreldrini høvdu

ALMANNAMÁLARÁÐIÐ

rætt til meira frípláss, og haldgóð orsök er fyrir, at foreldrini ikki hava boðað kommununi frá broytingini.

Kommunan kann ikki javna foreldragjaldið aftureftir fyrir eitt tíðarskeið longri enn eitt ár.

Avgerð kommununnar

Tá kommunan hevur tikið avgerð um figgjarligt frípláss, skal kommunan geva foreldrunum og viðkomandi dagstovni ella dagrøkt skrivilig boð um avgerðina.

Í boðunum til foreldrini skal kommunan upplýsa, hvörja útrocningaráupphædd kommunan hevur grundað avgerðina á. Sí eisini niðanfyri undir “Kommununnar upplýsingarskylda”.

Kommununnar upplýsingarskylda

Tá foreldur sökja um dagstovna- ella dagrøktarpláss til barn teirra, skal kommunan upplýsa um möguleikan fyrir at sökja um figgjarligt frípláss, herundir at sökjast kann av nýggjum, um inntøkuviðurskiftini ella onnur viðurskifti broytast soleiðis, at foreldrini hava rætt til meira figgjarligt frípláss.

Harafturat er ásett í kunngerðini um figgjarligt frípláss, at kommunan skal upplýsa foreldrunum um skyldur teirra at upplýsa kommununi um broytingar í útrocningaráupphædd teirra. Hetta skal kommunan gera í skriviligu avgerðini um figgjarligt frípláss.

Kommunan hevur skyldu at geva kæruvegleiðing sambært fyrisitingarlóginu.

Kærumöguleiki

Avgerð kommununnar kann kærast til Kærunevndina í almann- og heilsumálum.

Vinaliga

Eyðun Mohr Hansen
aðalstjóri